

Türk Bilmecesi

Geopolitical Weekly

21 Temmuz 2015 | 08:00 GMT

Yazan: **George Friedman**

"Dünyanın Net Değerlendirmesi" başlıklı yazımda, Avrupa ve Asya kıtalarının dört ana bölümünün kriz içinde olduğunu öne sürmüştüm: Avrupa, Rusya, Orta Doğu (Doğu Akdeniz Ülkeleri'nden İran'a kadar) ve Çin. Her kriz farklıydı; her biri farklı bir gelişme aşamasındaydı. Toplu olarak, krizler Avrasya kıtasını, Doğu yarıküresini istikrarsızlaştırmakla ve potansiyel olarak küresel bir kriz üretmekle tehdit ediyordu. Tehlikeli olmaları için tek bir kriz halinde birleşmelerine gerek yok. İnsanlığın jeopolitik ağırlık merkezindeki dört eşzamanlı kriz tek başına istikrar bozucu olurdu. Bununla birlikte, birleşip etkileşmeye başlamaları halinde, riskler çoğalırdı. Her krizi kendisiyle sınırlamak göz korkutucu bir görev olurdu. Birbirine geçmiş krizlerin yönetilmesi yönetilebilirlik sınırlarını zorlar ve hatta ötesine bile geçerdi.

Bu dört kriz halihazırda bir ölçüde etkileşim içindedir. Avrupa Birliği'nin krizi, paralel Ukrayna ve Avrupa'nın Rusya ile ilişkisi sorunu ile kesişmektedir. Orta Doğu'daki kriz Avrupa'nın göçleri yönetmenin yanı sıra Avrupa'daki Müslüman topluluk ile ilişkilerini dengeleme konusundaki endişesi ile kesişmektedir. Ruslar Suriye'ye seyirci kalmamış olup İran ile son müzakerelerde önemli bir rol üstlenmiş gibi görünmektedir. Ayrıca, Çeçenistan ve Dağıstan'da da potansiyel bir kesişme söz konusudur. Ruslar ve Çinliler askeri ve ekonomik işbirliği konusunda müzakereler yürütmektedir. Bu etkileşimlerin hiçbiri bölgesel sınırları yıkmakla tehdit etmemektedir. Gerçekten de hiçbiri özellikle ciddi değildir. Bir tür bölgeler arası kriz de hayal edilemez değildir.

Bu kriz bölgelerinin tam ortasında daha birkaç yıl öncesine kadar komşularıyla sıfır sorun politikası takip eden bir ülke bulunmaktadır. Bununla birlikte, bugün, Türkiye'nin tüm çevresi yanmaktadır. Güneyde Suriye ve Irak'ta, kuzeyde Ukrayna'da savaş olup Karadeniz'de giderek artan gergin bir durum vardır. Batıda Yunanistan derin bir kriz içinde olup (AB ile birlikte) Türkiye'nin tarihsel bir hasmıdır. Akdeniz sakinleşmiş olsa da Kıbrıs'taki durum tam olarak çözüme kavuşturulmuş değildir ve İsrail ile olan gerginlik yatışmış ancak ortadan kalkmamıştır. Türkiye nereye baksa sorun bulunmaktadır. En önemlisi,

Avrasya’da Türkiye’nin temas ettiği üç bölge bulunmaktadır: Avrupa, Orta Doğu ve eski Sovyetler Birliği.

Geçmişte iki şey öne sürmüştüm. İlki, Türkiye’nin sonunda kendi bölgesinde ana güç olacak gelişmekte olan bir bölgesel güç olduğuydu. İkincisi ise bu bölgenin Osmanlı’nın gerilemesinden ve yirminci yüzyılın ilk çeyreğinde çökmesinden bu yana dış güçler tarafından istikrar halinde tutulmuş bir bölge olmasıydı. Amerika Birleşik Devletleri’nin 2003 Irak işgali ile başlayan istikrarsızlaşmadan sonra ikinci derecede bir rol üstlenme kararı sonunda Türkiye’nin doldurmaya zorlanacağı bir boşluk bırakmıştır. Ancak Türkiye bu boşluğu doldurmaya hazır değildir. Bu, özellikle Türkiye, İran ve Suudi Arabistan arasında bir güç dengelemesinin gelişmekte olduğu bir durum yaratmıştır.

Yakın Bir Tehlike

Ankara açısından en şiddetli ve en yakın kriz Akdeniz’den İran’a ve Türkiye’den Yemen’e uzanan bölgedir. Türkiye açısından asıl sorun, Suriye ve Irak’ın Sünni, Şii ve Kürt unsurlar içeren bir kuvvetler dizisinin yer aldığı bulaşıcı savaş alanları haline gelmiş olmasıdır. Bu savaşlar dört bölgesel güç olan İran, Suudi Arabistan, İsrail ve Türkiye’nin oluşturduğu bir kazanda meydana gelmektedir. Bu dörtgen mantıksal olarak bunlar arasında sıkışan kargaşadan ortaya çıkmıştır.

Her büyük gücün farklı stratejik çıkarları bulunuyor. İran’ın asıl çıkarı oluşumun devamı ve Irak’ta İran’ın Saddam Hüseyin ile karşılaştığı durumun tekrarlayacak saldırgan Sünni bir yönetimin ortaya çıkmamasının sağlanmasıdır. İran’ın stratejisi bölgedeki Sünni karşıtı kuvvetleri desteklemektir. Bu destek Lübnan’da Hizbullah’ı desteklemekten ve Suriye’de – bugün itibarıyla – Beşar Esad’ın yönlendirdiği azınlık Alevi oluşumunu arkalamaktan bizzat Şiiiler ve Irak’ın Şii milisleri tarafından kontrol edilen Irak ordusuna yardımcı olmaya kadar değişmektedir. Her iki ülke de İslam Devleti’ne karşı olduğundan ve iş militan grubun sınırlanmasına geldiğinde Tahran önemli olduğundan dolayı, Amerika Birleşik Devletleri, İran’ı bugün itibarıyla Amerikan çıkarları ile uyumlu görmektedir. Dayanaktaki gerçeklik bunu İran ile Amerika Birleşik Devletleri arasında nükleer silahlar konusundaki son mutabakatı düzenleyen en önemli husus haline getirmiştir.

Suudi Arabistan, İran’ı asıl düşman olarak görmektedir. Riyad da İslam Devleti’ni bir tehdit olarak görmektedir, ancak aynı zamanda İran’ın hakim olduğu bir Irak ve Suriye’nin Suud Ailesi’nin varlığına yönelik bir tehdit olmasından da korkmaktadır. Suudiler Yemen’deki olayları da benzer bir bakış açısından

değerlendirmektedir. Yine bu bağlamda, Riyad, İslam Devleti'nin yanı sıra İran'ın militan temsilcilerini sınırlama konusunda İsrail ile ortak bir çıkar algılamaktadır. Suudiler'in Irak ve Suriye'de kimi destekledikleri bir nebze belirsizdir, ancak krallığın taktik ve fırsatçı bir oyun oynamaktan başka bir seçeneği bulunmamaktadır.

İsraililer de Suudiler'e benzer bir pozisyonudadır. İranlılar'a karşılar, ancak asıl endişeleri Ürdün'deki Haşimiler'in ülkenin kontrolünü kaybedip bir İslam Devleti'ne Ürdün Nehri üzerinde hareket etmek için bir kapı açmamasını sağlamak olmalıdır. Ürdün bugün itibarıyla istikrarlı gibi görünmektedir ve İsrail ve Suudiler bunu işbirliklerinin asıl noktası olarak görmektedir. Bu arada, İsrail Suriye ile bekle gör oyunu oynamaktadır. Esad İsraililer ile dost değildir, ancak zayıf bir Esad güçlü bir İslam Devleti yönetiminden daha iyidir. Bir iç savaş yakın tehlikeyi sınırladığından dolayı, Suriye'deki mevcut durum İsrail'e uymaktadır. Ancak çatışma kontrol dışına çıkmış olup risk birinin kazanacak olmasıdır. İsrail Esad'ı tutmalıdır ve İsrail İran militan temsilcilerini sınırlamak için Suudi Arabistan gibi Sünni oyuncularla çalışsa bile, bu onları İran ile bir nebze aynı seviyeye getirmektedir. Bol bol hiciv mevcut bulunmaktadır.

Türklerin Batı'daki geleneksel müttefiklerine ya da henüz ortaya çıkmakta olan yeni potansiyel müttefiklerine net bir taahhütte bulunmayı reddetmesi bu bağlamda gerçekleşmektedir. Bunun nedeni kısmen hiç kimsenin taahhütlerinin – İranlılar'ın hariç – net ve geri dönülmez olmaması ve kısmen istemedikleri sürece Türkler'in taahhütte bulunmak zorunda olmamasıdır. Suriye'deki Esad rejimine son derece karşılar ve mantık kendisi de Suriye rejimine karşı olan İslam Devleti'ni desteklediklerini söylüyor. Daha önce de belirtmiş olduğum gibi, bölgede Türkler'in İslam Devleti'ni desteklediği ve onlara yardım ettiğine ilişkin sonsuz rivayet bulunuyor. Bunlar, Türkiye'nin son haftalarda ciddi sınır faaliyeti ve yaygın akınlarla İslam Devleti'nin üzerine gözle görülür ve ciddi şekilde giderek cevap verdiği ilişkin rivayetlerdir. Türkler, bugünkü çelişkili ilişki ne olursa olsun, militanların esas olarak bir Arap platformu olmaktan Türkiye'ye karşı bir tehdit olmaya geçiş yapabileceğini bilmektedir. Türkler'in İslam Devleti'nin Suriye'ye bir Türk müdahalesi için gerekçe yaratmakta olduğunu söyleyen bazı kişiler bulunmaktadır. Bu savın zayıflığı, İslam Devleti'ne yönelik duruşu daha saldırgan hale gelmiş olsa bile, Ankara'nın reddettiği çok sayıda gerekçe mevcut olmasıdır.

Bu, Türkiye'nin resmi olarak hala en büyük müttefiki olan Amerika Birleşik Devletleri ile karmaşık ilişkilerinde görülmektedir. 2003 yılında, Türkler

Amerikan kuvvetlerinin Irak'ı Türkiye'den işgal etmesine izin vermeyi reddetmiştir. O zamandan bu yana Amerika Birleşik Devletleri ile ilişki karmaşık ve sorunlu durumdadır. Türkler, Esad'ı devirme konusunda Amerikan yardımını Suriye'de kapsamlı bir işbirliği için koşul haline getirmiştir. Suriye'de bir İslam Devleti'nden endişe duyan ve İslam Devleti olmayan bir militanlığa fazla güveni olmayan Washington, bunu kabul etmeyi reddetmektedir. Bu nedenle, Türkler artık İncirlik'teki NATO üssünün İslam Devleti'ne yönelik operasyonlar için kullanılmasına izin verirken, genel bir taahhütte bulunmamaktadır. Sünni Suudi Arabistan ile de kapsamlı bir işbirliği yapmamaktadırlar.

Türk sorunu şudur: Düşük riskli hamleler bulunmamaktadır. Ankara kağıt üzerinde büyük bir orduya sahipken, bu ordu Türkiye'nin güneydoğusundaki 30 yıllık isyanın dışında savaşta denenmemiştir. Türkiye, bölgede müdahalede bulunan klasik Amerikan kuvvetlerinin sonucunu da gözlemlemiş olup aynı riski almak istememektedir. Yurtiçi ile ilgili değerlendirmeler de mevcuttur. Türkiye laik ve İslamcı fraksiyonlar arasında bölünmüştür. Laikler, İslamcılar'ın gizlice radikal İslam ile aynı çizgiye geldiğinden – ve etrafta dolaşan rivayetlerin birçoğunun kaynağını olduğundan – kuşkulananmaktadır. İktidarda bulunan, Türkçe kısaltması AKP ile daha iyi tanınan Sünni hakimiyetindeki Adalet ve Kalkınma Partisi son seçimlerde ciddi bir şekilde zayıflamıştır. İstedığı yegane saldırıyı, yani Esad'ı devirme saldırısını, başlatma kabiliyetinin laiklere karşı bir din savaşı olacak gibi görünmekte olup partinin tabanı tarafından hoş karşılanmayacak ve AKP'yi iktidardan indirebilecek anlaşmazlıkları harekete geçirecektir. Ne kadar radikal olurlarsa olsunlar, Sünniler üzerine yapılacak bir saldırı, kuzey Suriye'de Türkiye'nin halihazırda himayesine aldığı isyancı fraksiyonlarla ilişkileri karmaşık hale getirecektir. Ayrıca sadece bir yüzyıl önceki Türk yönetimini hatırlayan komşu bir Arap ülkesindeki Türk karşıtı duyguları canlandırma riskini de artıracaktır.

Dolayısıyla, Türkiye, Amerikan Predator insansız hava araçlarının İncirlik'ten havalanmasına izin verme konusundaki son uzlaşısı tarafından kanıtlandığı gibi giderek artan bir şekilde değişirken, felce uğratılmasa bile sıkıştırılmaktadır. Stratejik açıdan, burada ödülünden çok risk olduğu görülmektedir. Pozisyonu İsrail'in pozisyonuna benzemektedir: izle, bekle ve herhangi bir şey yapmaktan kaçınmayı ümit et. Politik açıdan ise, doğrudan müdahale etmek ya da Amerikan hava saldırılarına destek sağlamak arasında hiçbir sağlam destek dayanağı bulunmamaktadır.

Sorun, Türkiye açısından en kötü durum senaryosunun Suriye veya Irak'ta bağımsız bir Kürt cumhuriyetinin kurulmasıdır. Bu durum güneydoğu Türkiye'deki Kürtler arasında bir fitil ateşleme riskine sahip olup mevcut anlaşmalara bakılmaksızın her şeyi istikrarsız hale getirebilecektir. Bu, Türkiye'ye dayatmada bulunacak tek şeydir. Bununla birlikte, Amerika Birleşik Devletleri, Irak'taki ve ayrıca Suriye'deki Kürtler arasında tarihsel olarak bir nebze etkiye sahip olmuştur. Bu etki abartılabileceğinden ve Washington, İslam Devleti ile havadan savaşın kara desteği için Kürt peşmerge milislerine bağımlı olduğundan, bu önemli bir faktördür. Durumun kontrolden çıkması halinde, Ankara Amerika Birleşik Devletleri'nin durumu kontrol altına almasını bekleyecektir. Washington'ın bunu yapabilmesi ve yapması halinde, bunun bedeli bölgedeki Amerikan operasyonları için Türk desteği olacaktır. Türkler ya bu bedeli ödemek ya da müdahale riskini almak zorunda kalacaktır. Ankara'yı işin içine çekecek manivela işte budur.

İlave Komplikasyonlar

Türkler Rusya krizine Orta Doğu'daki krize yakalandıklarından çok daha az yakalanmıştır, ancak yine de yakalanmıştır ve potansiyel olarak fazlasıyla artabilecek şekilde yakalanmıştır. Bunun üç boyutu bulunmaktadır: İlki, Karadeniz ve Türkiye'nin bu denizdeki rolüdür. İkincisi, İstanbul Boğazı ve üçüncüsü de Ukrayna'da artan Rus askeri müdahalesi durumunda Amerika Birleşik Devletleri'ne İncirlik'teki hava üssünden operasyon yapmasına izin vermektir.

Ukrayna'daki kriz mutlaka Karadeniz'i de içine alacaktır. Kırım'ın Sivastopol kenti Karadeniz'deki bir Rus üssüdür. Bu muhtemel çatışmada, Karadeniz operasyonları açısından hayati bir sahne haline gelecektir. İlk olarak, Ruslar tarafından batıya doğru yapılacak bir harekette, Karadeniz sağ kanatlarıdır. İkinci olarak, Karadeniz Ruslar'ın ticaret yapabileceği hayati bir koridor olup düşmanları tarafından bu koridorun kapatılması için yapılacak bir hamleye Rus deniz kuvvetleri tarafından karşılık verilmesi gerekecektir. Son olarak, Ukrayna krizinin ele alınmasındaki Amerikan/NATO stratejisi Romanya ile işbirliğini artırmak olmuştur. Romanya Karadeniz üzerinde olup Amerika Birleşik Devletleri Karadeniz'deki kabiliyetlerini güçlendirmek için Bükreş ile çalışma niyetinde olduğunu göstermiştir. Dolayısıyla, Karadeniz'deki olaylar belirli koşullar altında hızla yükselebilecek ve Türk çıkarlarına Ankara'nın göz ardı edemeyeceği tehditler oluşturabilecektir.

Karadeniz sorunu, Karadeniz'i Akdeniz'e bağlayan Çanakkale Boğazı ile birlikte dar bir boğaz olan İstanbul Boğazı sorunu ile karıştırılmaktadır. İstanbul Boğazı Karadeniz'den Akdeniz'e tek geçiştir. Bu, Ruslar açısından kritik bir ticaret yolu olup Rus gemilerinin Akdeniz'e geçişi için yegane araçtır. Bir çatışma halinde, Amerika Birleşik Devletleri ve NATO çevresindeki operasyonları desteklemek için muhtemelen deniz kuvvetlerini Karadeniz'e geçirmek isteyecektir.

1936 yılında imzalanan bir anlaşma olan Montrö Sözleşmesi çerçevesinde, İstanbul Boğazı Türk denetimi altındadır. Bununla birlikte, sözleşme İstanbul Boğazı'ndaki trafiğe belirli kısıtlamalar da getirmiştir. Erişim tüm ticari trafik için teminat altına alınmıştır, ancak Ankara'nın Türkiye ile savaş halinde olan ülkelerin geçişini reddetme yetkisi bulunmaktadır. Karadeniz'e kıyısı olan tüm ülkeler Karadeniz'de askeri operasyonlar yapmakta serbesttir. Bununla birlikte, Karadeniz ülkesi olmayan uluslar kısıtlamalardan muzdariptir. Sadece 15,000 tonun altındaki savaş gemileri gönderilebilir ve bir defada geçecek gemilerin sayısı dokuzu toplam tonajı da 30,000 tonu geçemez. Ayrıca bunların da sadece 21 gün veya daha az süre ile kalmasına izin verilir.

Bu durum Amerika Birleşik Devletleri'nin Karadeniz'e kuvvet çıkarma kabiliyetini sınırlamaktadır – Amerikan deniz gücünün kilit elemanları olan Amerikan taşıyıcı savaş grupları boğazlardan geçemez. Uluslar arası hukuk kapsamında, Türkiye sözleşmenin garantörüdür ve İstanbul ve Çanakkale Boğazları üzerinde mutlak egemenlik kullanabilmek amacıyla zaman içerisinde bundan kurtulma isteğini ifade etmiştir. Ancak savaş gemilerinin geçişine izin vermeyi reddetmenin Türk sorumluluğu olması yerine uluslararası hukuka götürülebileceğini bilmekle de rahatlamıştır.

Bununla birlikte, Rusya ile çatışma halinde, bu artık dikkate alınamaz: Türkiye bir NATO üyesidir. NATO'nun böyle bir çatışmada resmi olarak yer alması halinde, Montrö Sözleşmesi ile müttefiklik yükümlülüklerinin önde gelmesi arasında bir tercih yapması gerekecektir. Aynı şey İncirlik'ten yapılacak hava operasyonları için de söylenebilir. Türkiye'nin NATO ve Amerika Birleşik Devletleri ile ilişkisi mi önce gelecektir yoksa Ankara Karadeniz'deki çatışmayı kontrol altında tutmak için sözleşmeyi mi kullanacaktır? Rusya ile herhangi bir çatışmaya girmesinden önce bile, potansiyel olarak tehlikeli bir diplomatik kriz de olacaktır.

Meseleleri daha da karmaşık hale getirecek şekilde, Türkiye Karadeniz yoluyla Rusya'dan çok miktarda petrol ve doğal gaz almaktadır. Enerji ilişkileri kayma

göstermektedir. Satıcının öncelikle satışa bağımlı olduğu durumlar da alıcının bağımlı olduğu koşullar da mevcuttur. Bu, manevra alanına bağlıdır. Petrol fiyatları 100 doların üzerindeyken, Rusya enerji sevkiyatını durdurma konusunda finansal seçeneğe sahipti. Bugünkü fiyatlar çerçevesinde, Rusya'nın bunu yapma kabiliyeti dramatik bir şekilde azalmıştır. Ukrayna krizi sırasında, Avrupa'daki enerji kesintilerinin kullanılması yaptırımlara mantıklı bir tepki olurdu. Maliyetini karşılayamayacaklarından dolayı, Ruslar bunu yapmamıştır. Rusya'dan enerji akışının kırılganlığı konusundaki eski saplantı artık yok ve büyük bir tüketici olan Türkiye, kırılganlığını en azından diplomatik safha sırasında azaltmıştır.

Amerika Birleşik Devletleri Baltık Ülkeleri'ni, Polonya'yı ve Romanya'yı içine alan ve batıya doğru potansiyel Rusya ilerlemesini sınırlamak için tasarlanan bir ittifak sistemi oluşturmaktadır. Türkiye bu ittifak yapısının mantıksal güney çapasıdır. Türkler, Karadeniz'de Romanyalılar ve Amerikalılar ile tatbikatlar yapmak suretiyle bu işe halihazırda görüldüğünden daha fazla bulaşmıştır. Ancak, Orta Doğu'da olduğu gibi, Ankara ittifaka taahhütte bulunmaktan dikkatle kaçınmış ve Karadeniz stratejisi konusunda belirsiz kalmıştır. Orta Doğu daha bir bilmece gibi olmasına karşın, Türk muğlaklığı aynı kalsa bile Rusya durumu potansiyel olarak daha tehlikelidir.

Benzer şekilde, Türkiye uzun süredir Avrupa Birliği'ne üyelik talep etmektedir. Yine de Ankara'nın son 10 yıllık ekonomik performansı Türkiye'nin üye olmama durumundan yarar sağladığını göstermektedir. Bununla birlikte, özellikle laikler birliğe katılmanın Türk toplumunun laik niteliğini teminat altına alacağını hissettiklerinden dolayı üyelik konusunda son derece kararlı olmuştur. AKP daha muğlak olmuştur. Parti üyelik talebinde bulunmaya devam etmektedir, ancak dışarıda kalmakla oldukça yetinmektedir. Laiklerin istediği AB sınırlamalarını ve Avrupa'daki ekonomik krizi paylaşmayı istememiştir.

Bununla birlikte, Türkiye iki yönde çekilmektedir. İlki, Ankara, ne gariptir ki, Avrupa'da ezeli düşmanı Yunanistan üzerinde yoğunlaşan krizlerden etkilenen kaçınılması olanaksız ekonomik bağlara sahiptir. Bugün için daha da önemlisi, Avrupa'daki göç ve İslami terör krizidir. Örneğin Almanya'da yaşamakta olan Müslümanlar'ın birçoğu Türk'tür ve yurtdışındaki Türkler'e karşı muamele Türkiye'de ciddi bir politik sorundur. Ankara Avrupa'nın bir parçası olmak isterken, ekonomik gerçeklik veya Avrupa'daki Türkler'e ve diğer Müslümanlar'a yönelik muamele bu ilişkiyi savunmamaktadır.

Ekonomik sorunların soğurulmasında kaçınma konusunda Avrupa ile büyüyen bir gedik bulunmaktadır. Bununla birlikte, güneydoğu Avrupa'da, Türk yatırımları ve ticareti tartışmaları olağan durumdadır. Değerlendirmeye almak gerekirse, Avrupa parçalanırken, kısa vadeli sorunların neler olduğunu anlayan uzun vadeli bir ekonomik güç olan Türkiye, sadece güneydoğudaki daha fakir ülkeler için alternatif bir ekonomik velinimet olmak suretiyle başka bir parçalama kuvveti olacak şekilde, güneydoğu Avrupa'yı ekonomik ağırlık merkezine çekmektedir.

Türkiye'nin Orta Doğu'daki potansiyel etkileşimi acil bir sorundur. Rusya ile orta vadeli ilişki daha uzun vadeli bir sorundur. Avrupa ile ilişkisi ise en uzun vadeli sorundur. Ve Amerika Birleşik Devletleri ile ilişkisi bütün bunlarla kesişen tek sorundur. Tüm bu endişeler ile ilgili olarak Türkiye'nin net bir cevabı bulunmamaktadır. Karışmaktan kaçınacak ve maksimum seçenekleri muhafaza edecek şekilde tasarlanan bir strateji takip etmektedir. Ankara, bazı güçlerle resmi olarak ittifak yaptığı ve müttefiklerine hasım olan güçlerle ilişkilere sessizce açılan çok seviyeli bir stratejiye dayanmaktadır. Bu çok renkli doktrin, zamanından önce karışmaktan kaçınacak şekilde tasarlanmıştır. Burada zamanından önce terimi, eşlik eden risklerle birlikte kendisini tanımlamasına olanak sağlayan stratejik bir olgunluk ve kabiliyet seviyesi gerçekleştirilmeden önce anlamına gelmektedir.

Bir anlamda, Türk politikası Amerikan politikasına paraleldir. Bu üç bölgenin tamamındaki Amerikan politikaları, Washington seçici bir şekilde ve sınırlı bir kuvvetle karıştığı halde, bölgesel güç dengesinin kendi kendini muhafaza etmesine olanak sağlayacak şekilde tasarlanmaktadır. Türkler ilke olarak Amerika Birleşik Devletleri ile paraleldir, ancak kendilerini daha az açığa çıkarmaktadır. Türkler'in sahip olduğu sorun coğrafyanın kendilerini üç bölge için en önemli rolü oynamaya mecbur etmesidir. Amerika Birleşik Devletleri açısından bu rol isteğe bağlıdır. Türkler tutarlı kararlar verememektedir ancak vermek zorundadır. Bu nedenle, Ankara'nın stratejisi sürekli bir şekilde muğlak, bilmece gibi olmalıdır. Bu, dış güçler bunun işe yaramasını olanaksız hale getirinceye kadar işe yarayacaktır.